Gyermekdolmány

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	12861
Készítés ideje:	1750 KÖRÜL
Készítés helye:	Ausztria (feltehetően); Magyarország (feltehetően)
Anyag:	fémfonalas vert csipke; selyemszövet
Méretek:	hosszúság: 48 cm szélesség: 21 cm

Anyaga világoszöld, hullámvonalakból és virágokból kialakított hálómintás selyemszövet. Egyenes szabású, deréktól lefelé erőteljesen bővül, jobb eleje csákóra vágott, kétoldalt hasíték. Ujja bevarrott, hosszú. Kézelője visszahajtott, ívelten csúcsban végződik, aranyozott ezüst csíkkal lanszírozott sárga selyemszövet borítja. A széleket és a szabásvonalakat sárga selyemfonalból és fémcsíkból szőtt paszománt szegélyezi. Hasonló a gombolóspántja is, elöl öt fémgombbal záródik. A csákóra vágás szögében fémfonalas, legyező mintás szív formájú vert csipkedísz. Csípőjén kétoldalt két-két fémfonalas domború hímzéses vitézkötés-imitáció, alján bojttal.

A dolmány Delhaes István (1845-1901) bécsi műgyűjtő hagyatékából került az Iparművészeti Múzeumba. A tárgy beleltározásakor a leltárkönyvben feljegyezték, hogy a dolmányt "állítólag II. József viselte a pozsonyi híres országgyűlés alkalmával". A legendás emlékű 1741. szeptember 11-i pozsonyi országgyűlésen, ahol a magyar rendek *Vitam et sanguinem* felkiáltással életüket és vérüket ajánlották fel Mária Teréziának, az akkor hathónapos II. József valójában nem volt jelen, csak néhány nappal később érkezett Pozsonyba Bécsből.

A dolmány eredetének hagyománya feltehetően onnan fakad, hogy II. Józsefről számos olyan gyermekkori portré készült, amelyeken – trónörökösi voltára utalva – magyaros viseletben látható (ld. pl. itt), s ezek közül néhányon az itt bemutatotthoz hasonló zöld dolmányban örökítették meg a főherceget (ld. pl. itt).

Hasonló öltözetű gyermekportré maradt fenn 1769-ből az augsburgi bankárcsalád akkor négyéves sarjáról, Johann Jakob von Köpfről is (Sophonias de Derichs, Augsburg, Hotel Drei Mohren - ld.- itt).

Irodalom

- Dózsa Katalin: *Megbámulni és megbámultatni. Viselettörténeti tanulmányok*. L'Harmattan, Budapest, 2014. - p. 184.
- Szerk.: Péter Márta: *A klasszicizmustól a biedermeierig. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 1.87. (Tompos Lilla)
- Szerk.: Vadászi Erzsébet: *Hét évszázad selyemszövetei: XIV-XX. század. (Kiállítás a sárvári Nádasdy Ferenc Múzeumban)*. Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szombathely, 1985. - Nr. 54.
- Szerk.: Mraz Gerda: *Maria Theresia als Königin von Ungarn*. Halbturn, 1980. - Nr. 47.
- *Historic Hungarian Costume From Budapest*. Whitworth Art Gallery (Manchester), Manchester, 1979. - Nr. 37.
- Egyed Edit: *Három évszázad divatja*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1965. - p. 17. (képpel)
- Höllrigl József: *Régi magyar ruhák*. Officina Nyomda és Kiadóvállalat Kft., Budapest, 1944. - p. 11., 14. kép
- Höllrigl József: *Magyar viselettörténeti kállítás. Leíró lajstrom*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1938. - Nr. 58.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum